

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δουλειά 18 χρόνων εκθέτει στο Μουσείο Μπενάκη ο Γλύπτης Θεόδωρος Παπαγιάννης Ομότιμος Καθηγητής της Α.Σ.Κ.Τ Αθηνών.
Από 29 Μαρτίου έως 6 Μαΐου 2012 .

Με τριάντα υπερφυσικές ανθρώπινες φιγούρες "Τα Φαντάσματα μου", όπως τα αποκαλεί, στήνει έναν τραγικό χορό. Τα έργα που είναι φιλοτεχνημένα από τα αποκαϊδία του Πολυτεχνείου και άλλα ανακυκλώσιμα υλικά, φτιάχνουν ένα χορό της σύγχρονης ελληνικής τραγωδίας. Στη μέση του χορού ένα ταψί με ψωμιά, σύμβολο της επιβίωσης του ανθρώπου και μια πεσμένη μορφή συμπληρώνουν το σκηνικό που κάτω από τις τραγικές συνθήκες που βιώνει η χώρα παίρνουν συμβολικές διαστάσεις.

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης με απλό και λιτό τρόπο, με τον τραγικό αυτό χορό και ένα μικρό κείμενο θέλει να επισημάνει πως δεν φτάσαμε σε αυτήν την παρακμιακή κατάσταση τυχαία αλλά μέσα από μια σειρά γεγονότων που διαδραματίστηκαν τόσα χρόνια στην ελληνική κοινωνία και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν.

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία των εκθέσεων:

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ - ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΜΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Μουσείο Μπενάκη, Κτήριο οδού Πειραιώς 138, Αθήνα
Τηλ.: 210 3453111 - www.benaki.gr
29 Μαρτίου έως 6 Μαΐου 2012

Επιμελητής έκθεσης Μάνος Στεφανίδης
Βοηθός Ασμίνα Γρηγορίου

This edition is published on the occasion of the exhibitions:

THEODOROS PAPAGIANNIS - MY GHOSTS

BENAKI MUSEUM

Benaki Museum, 138 Pireos Street building, Athens
Tel.: 210 3453111 - www.benaki.gr
March 29 to May 6, 2012

Exhibition coordinator Manos Stefanidis
Assistant Asimina Grigoriou

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία των εκθέσεων:

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ - ΤΟ ΨΩΜΙ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
BYZANTINO & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Βασ. Σοφίας 22, 106 75 Αθήνα - Τηλ.: 2132139500, 2132139572
E-mail: info@byzantinemuseum.gr - URL: <http://www.byzantinemuseum.gr>
18 Ιουνίου έως 22 Σεπτεμβρίου 2012

This edition is published on the occasion of the exhibitions:

THEODOROS PAPAGIANNIS - THE BREAD

HELLENIC MINISTRY OF CULTURE & TOURISM
BYZANTINE & CHRISTIAN MUSEUM

Vass. Sophias 22, 106 75 Athens - Tel.: 2132139500, 2132139572
E-mail: info@byzantinemuseum.gr - URL: <http://www.byzantinemuseum.gr>
June 18 to September 22, 2012

THEODOROS PAPAGIANNIS

MY GHOSTS

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΜΟΥ

March 29 to May 6, 2012

29 Μαρτίου έως 6 Μαΐου 2012

Η γλυπτική του Θόδωρου Παπαγιάννη προσκαλεί αυτόματα την όραση χάρη στη θεαματική της μνημειακή κλίμακα και μια ενσυνείδητη ανάκληση διάχυτων αναμνήσεων από την προϊστορία της ανθρώπινης έκφρασης. Ενώ ταυτόχρονα ερεθίζει τη νόηση με τους ευδιάκριτους συμβολισμούς της, ανακυκλώνοντας διεγερτικά στη μνήμη ιστορικά βιώματα και κοινωνικές εμπειρίες, αιτήματα από ανικανοποίητες καθημερινές ανάγκες και έμμεσες αναφορές στον επώδυνο αγώνα της πραγματικότητας για την ψυχική και την πνευματική της επιβίωση.

Πριν από χρόνια, προσπαθώντας να διατυπώσω με άλλες αφορμές και όσο γίνεται πιο περιεκτικά κάποιες ανάλογες σκέψεις, έγραφα ότι ο χρόνος της μνήμης μας είναι ο χρόνος της ύπαρξής μας. Αυτό μου ξαναθύμισαν σήμερα οι καυτές αναγωγές των εμπνεύσεων του γλύπτη σε περιόδους στιγματισμένες από μια απίστευτη αγριότητα. Ωστόσο, οι ρητές μνείες των έργων του στην καταστροφική πυρπόληση του Πολυτεχνείου το 1991 και το 1995, καθώς και τα αποκαϊδία του υλικού που περιμάζεψε τότε, θέλοντας να δώσει υπόσταση στα "φαντάσματα" που τον στοιχειώνουν εξακολουθητικά, υποδηλώνουν κάτι πολύ πιο καιριο, πολύ πιο ουσιαστικό. Περισσότερο δηλαδή από συγκεκριμένες οδυνηρές αφετηρίες, πιστεύω πως εκτονώνουν την αγωνία μιας βασανισμένης αυτογνωσίας για την ελληνική μοίρα γενικότερα. Και όχι μόνο ειδικά για ότι μας είχε κατακάψει και συνεχίζει να μας κατακαίει κυριολεκτικά κατά το τελευταίο διάστημα, σμπαραλιάζοντας τις αντοχές και κουρελιάζοντας τις αισιοδοξίες μας.

Την έκθεση των έργων του Παπαγιάννη στο Μουσείο Μπενάκη, την περιμέναμε επειδή την είχαμε ανάγκη. Όπως και το θεωρητικό της εξάλλου υπόβαθρο, τον λόγο που την αρθρώνει επεξηγηματικά με τη λακωνική αμεσότητα ενός manifestο.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2012
Άγγελος Δελιβορριάς

Theodoros Papagiannis' sculpture invites the sense of vision automatically thanks to its spectacular, monumental scale and conscious recall of diffuse memories from the pre-history of human expression. At the same time, it stimulates the intellect with discernible symbolism by arousing and recycling in our memory historical and social experiences, demands of unmet every day needs and indirect references to the onerous struggle of real life for spiritual and intellectual survival.

Years ago, in an effort to express for other reasons, as concisely as possible, some other thoughts, I wrote that the time of our memory is the time of our existence. This is what the burning references of the sculptor's inspiration reminded me of today, in periods branded by incredible ferociousness. However, the explicit references of his works to the destructive arson of the Polytechnic School in 1991 and 1995, as well as the burnt remnants of the materials he salvaged then, meaning to give shape to the phantoms that have haunted him unceasingly, signify something much more crucial and vital. More than specific starting points, I believe they vent the angst of a tortured self-awareness for the Greek fate in general. This does not only concern what specifically had set us on fire then and continues to burn everything down literally in recent times, destroying our resistance and shredding our optimism.

We have been expecting the exhibition of Papagiannis' works in Benaki Museum, because we have needed it; just as we need its theoretical underpinnings, the discourse that articulates its explanations with the laconic directness of a manifesto.

Athens, February 2012
Angelos Delivorrias

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πέρασαν ήδη 18 χρόνια από το κάψιμο του Πολυτεχνείου. Από τότε που μάζεψα , με πόνο ψυχής, τα αποκαΐδια και όρθωσα σκιάχτρα να ξορκίσω το κακό που πλήθαινε γύρω μου. Το κείμενο διαμαρτυρίας που έγραψα τότε κρατά ακόμη την επικαιρότητά του, γι' αυτό και το παραθέτω ξανά.

Με τα υλικά αυτά σαν βάση και άλλα ανακυκλώσιμα υλικά πεταμένα, δεύτερης χρήσης, φορτισμένα με μνήμες και ιστορία, που μάζεψα έκτισα σιγά σιγά τις μορφές που βλέπετε.

Ήταν η δική μου αντίδραση σε μία πράξη που με συγκλόνισε. Αυτός ήταν ο λόγος που ξεφύτρωσαν από μέσα μου αυτά τα "φαντάσματα". Τα γέννησε η ανάγκη να εκφράσω την αγανάκτησή μου και την πίκρα μου. Δεν μπορούσα να πιστέψω πως ένα τόσο λαμπρό κτίριο με ιστορία, έργο Ηπειρωτών Ευεργετών, σύμβολο της μάθησης δεν το προστατέψαμε .18 χρόνια τώρα δημιουργώ κάτω από μία καθημερινότητα που με τρομάζει.

Δεν ξέρω από πόσο μακριά μου έρχονται οι μορφές αυτές. Δεν ξέρω να πω τι ακριβώς εκφράζουν, αν είναι θεοί ή δαίμονες, αν είναι μυθικές μορφές ή ήρωες της ιστορίας, λαϊκοί αγωνιστές ή πνευματικοί άνθρωποι, εθνικοί ευεργέτες ή διδάσκαλοι του γένους, φαντάσματα του νου ή εφιάλτες. Πιθανόν να είναι κάτι από όλα αυτά. Ή μήπως είναι οι προπάτορες μας αυτοί που έστησαν αυτό το έθνος όρθιο που προβάλλουν εν χορώ, απειλητικοί, εξοργισμένοι, ταπεινωμένοι, πυρπολημένοι και μας γυρεύουν εξηγήσεις για την κατάντια αυτού του τόπου; Δεν ξέρω να σας πω πατριώτες. Αλλά σε τελευταία ανάλυση τι σημασία έχει να το εξηγήσει κανείς.

Από αυτό το θέαμα ας εισπράξει ο καθένας ότι θέλει.

Αθήνα 1/1/2012
Θεόδωρος Παπαγιάννης

PREFACE

It has been 18 years already since the Polytechnic School of Athens was set on fire; since the day, when with aching heart I gathered the burnt remnants and erected scare crows to exorcise the evil that grew around me. The words of protest I wrote then are still valid today, that is why I quote them again.

Using these materials as a basis, along with other recycled and discarded, second hand materials that I collected, laden with memories and history, I built little by little the forms you see.

It was my own reaction to an act that overwhelmed me, the reason why these "phantoms" sprouted within me. The need to express my anger and grief was what gave them birth. I was incredulous at how we failed to protect such a splendid, historic building, a gift from benefactors of "Epirus" and a symbol of learning. For 18 years since then I have been creative under a state of affairs that scares me.

I don't know from how far these forms come to me. I can't tell what they express exactly; if they are gods or demons, if they are figures of legend or heroes of history, folk fighters or intellectuals, national benefactors or teachers of our nation, specters of the mind or nightmares. It is possible that they may be part of all that. Might they perhaps be our ancestors, those who kept our nation upright emerging in chorus, menacing, infuriated, humiliated, burnt down, demanding explanations about the sorry state of this land? I don't know the answer, fellow countrymen, though in final analysis, how significant is it to explain?

May all of you perceive what you please in this spectacle.

Athens 1/1/2012
Theodoros Papayannis

Το μέγεθος των "τοτέμ" είναι από 2,5 έως 3,0 μέτρα ύψος

"Totem" sizes vary from 2,5 to 3,00 meters tall

“ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΜΟΥ”

Μάζεψα τ' αποκαΐδια με πόνο ψυχής από το καμένο Πολυτεχνείο κι έστησα σκιάχτρα να ξορκίσω τα κακά που πληθαίνουν γύρω μου. Φαντάσματα που τρομοκρατούν τα όνειρα μου κι αγριεύουν τον ύπνο μου. Σημάδια μιας πραγματικότητας που με μελαγχολεί και με εξουθενώνει. Έβγαλα το μαύρο απ' την ψυχή μου που χρόνια τώρα οι κάθε είδους εμπρηστές την ποτίζουν.

Όρθωσα σύμβολα της παρακμής ενός κόσμου που αλληλοσπαράσσεται και μιας πατρίδας που μοιάζει να μην έχει κανένα μέλλον. Αναζητώ το μύθο σε μια εποχή που οι πολλοί κάνουν προσπάθεια να «απομυθοποιήσουν» όπως λένε, την τέχνη, σαν φυγή από μια πραγματικότητα που δεν αντέχω. Κλείνομαι στον κόσμο μου από ανάγκη αναζητώντας άλλα πρότυπα πιο ποιητικά, πιο μεγάλα, πιο μυστηριώδη. Μα η πεζή πραγματικότητα με προσγειώνει.

Προσπαθώ να ξαναβρώ το μίτο από κάτι που μοιάζει άπιαστο, υπερβατικό, μαγικό. Σαν ειδωλολάτρης ορθώνω ξανά τα ξόανα ξορκίζοντας την κακή μοίρα αυτού του τόπου. Τα στολίζω με κάθε είδους τάματα και λογής στολίδια, ίδια πιστός, που περιμένει την λύτρωση του. Στήνομαι με τις ώρες μπροστά τους αναζητώντας μάταια ένα νεύμα για καλές ειδήσεις. Μαζεύω τ' αποκαΐδια με απέραντη θλίψη από μια χώρα που καίγεται. Καίει τα πνευματικά της ιδρύματα και ό,τι σημαντικό της έχει απομείνει κι όλοι καμώνονται πως δε συμβαίνει τίποτα. Αναρωτιέμαι τι νόημα έχει η φτωχοτέχνη μας. Πόσους ενδιαφέρει αν δεν μπορεί για αυτά κάτι να πει, να κάνει κάτι.

Κι εμείς - για να παραφράσω τον ποιητή - κλεισμένοι στον κουτσομπολίστικο μικρόκοσμο μας, αλλοτριωμένοι, γεμάτοι κακίες και πείσματα, τέλεια «ιδιώτες» περί άλλων τυρβάζουμε.

Ναι, τα φαντάσματα αυτά με εκφράζουν. Είναι η δική μου αντίδραση σ' ένα έθνος που μοιάζει υπνωτισμένο. Θέλω να φωνάξω πως δεν μπορώ άλλο να ζω ανάμεσα σ' αδιάφορους, εμπρηστές και οικοπεδοφάγους. Τον τόπο αυτόν τον πονάω. Γνωρίζω το μεγαλείο και το δράμα του, δεν είμαι ρηχοφυτεμένος, κι ας ξέρω πως οι άγριοι δεν σκιάζονται, ούτε πως οι εμπρηστές θα σταματήσουν. Παρ' όλα αυτά στις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς μου αναρωτιέμαι γιατί αρπάχτηκα από αυτά τα σημάδια της καταστροφής. Μήπως όλα αυτά έγιναν για να απαλλαγώ πρώτα και κύρια απ' τις δικές μου τύψεις;

Γιατί ποιους να καταγγείλω; Είμαστε πολλοί, πάρα πολλοί συνένοχοι σ' αυτόν τον τόπο.

Αθήνα 15/02/1994
Θεόδωρος Παπαγιάννης

"MY GHOSTS"

With a great emotional pain I picked up the ashes from the burnt Polytechnic school and I raised scarecrows to cast out the evil that multiplies around me. Ghosts, that terrify my dreams, and frighten my sleep. Marks of a reality that depresses me and exhausts me. I drained the black from my soul, the black which all kind of arsonists feed for years now.

I erected symbols of decadence of a world that tears itself to pieces, and of a country that seems to have no future. I search for the myth in an era during which most people try to "demystify" art, as they say, as an escapade from a reality that I cannot stand. I am confined in my world out of need, looking for new models, more poetic, grander, and more mysterious. But the shallow reality brings me down to earth.

I try to find the clew again of something that seems to be uncreachable, transcendent, and magic. Like a pagan I erect totems casting out the evil fate of this place. I decorate them with all sorts of vows and ornamentations like a believer who waits for his salvation. I stand in front of them for hours, waiting in vain, for a sign of good news.

I pick up the ashes with endless sorrow from a country that is burning. It burns its intellectual institutions, and everything important that is left and everyone pretends that nothing is going on. I wonder what the meaning of our poor art is. How many people does it interest if it has nothing to say or do about all this?

And we - to paraphrase the poet - are closed in our own gossip microcosm, alienated, full of mean thoughts and obstinacies, perfectly individualistic, preoccupied with other, trivial things.

Yes these ghosts express me. They are my reaction to a nation that seems to be hypnotized. I want to shout out that I can no longer live among indifferent people, arsonists, and land grabbers. I feel for this land. I know its grandiose and its drama, I am not shallow even though I know that the savages are not afraid and that the arsonists will not stop. Despite all this, in the endless hours of my solitude I wonder why I grabbed these sighs of destruction. Can it be that it all happened so that I could get rid off, my own guilt?

I don't know whom to accuse for all that. We are many, too many accomplices in this country.

Athens 15/02/1994
Theodoros Papagiannis

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ: ΛΙΤΑΝΕΙΑ, ΧΟΡΟΣ, ΘΡΗΝΟΣ Πρώτες σημειώσεις για μια σύνθεση

*Τέχνη είναι να σκαρφαλώνεις σε μια φανταστική τριανταφυλλιά για να κόψεις
ένα αληθινό τριαντάφυλλο*

Τ. ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

Μικρή εισαγωγή

Τέχνη θα πει να ψιθυρίσουμε την προσωπική μας ιστορία στο αφτί της Αιωνιότητας.

Ο Simone Martini ζωγράφιζε εξαιρετικά αυτό που γνώριζε καλά, ο Giotto εκείνο που αγνοούσε.

Ας είμαστε καχύποπτοι για την τέχνη εκείνη που απευθύνεται στο συναίσθημα και όχι στη νόηση. Που επιδιώκει περισσότερο να συγκινήσει παρά να μας διαφοροποιήσει την άποψη που έχουμε για τον κόσμο. Το προοπτικό σύστημα της Αναγέννησης είναι τόσο ψευδές στην αληθοφάνειά του όσο το να βλέπεις ποδοσφαιρικό αγώνα από την τηλεόραση και να νομίζεις ότι έχεις τρισδιάστατη εποπτεία του χώρου.

Η υπερβολική επεξεργασία της φόρμας καταλήγει στην επιτήδευση και τη διακοσμητικότητα.

Τέχνη είναι το σκοτεινό κι άγριο πράγμα που έχει ελάχιστη ή μηδαμινή σχέση με την «καλαισθησία». Η καλαισθησία διευθετεί, η τέχνη ανατρέπει. Τέχνη είναι οτιδήποτε ορίζει τον εαυτό του σαν τέχνη. Τ' αξιολογικά κριτήρια έπονται. Και βέβαια η ζυγαριά του χρόνου.

Η τέχνη είναι κοινωνία, επικοινωνία, αλλά όχι δημοσιότητα. Αφήστε που θα 'ρθει μια εποχή, ήρθε ήδη, στην οποία η δημοσιότητα θα είναι το άκρον άωτον της banalité. Η τέχνη επίσης δεν επιτρέπει ελεημοσύνες και σιχαίνεται τη φιλανθρωπία. Το έργο τέχνης, ιδιαίτερα εκείνο της γλυπτικής, είναι δημόσιο αγαθό και κατά παράβαση ή συγκυριακά «ιδιωτικό». Μ' ενοχλεί η προβολή ιδιοκτησίας πάνω σ' ένα έργο τέχνης. Μοιάζει σαν να δηλώνει κάποιος κάτοχος του Πολικού Αστέρα. Η καλύτερη θέση για ένα έργο τέχνης βρίσκεται στο μυαλό μας. Η κοινωνία του θεάματος επείγει να καταστεί κοινωνία του βλέμματος. Διαφορετικά, οι νεοβάρβαροι της εικόνας παραμονεύουν. Παράλληλα πιστεύω πως παρ' όσα λέγονται για τη κρίση της ζωγραφικής, η γλυπτική αντιμετωπίζει τα δυσκολότερα προβλήματα. Κυρίως γιατί εκλείπουν σταδιακά ο δημόσιος χώρος, η αγορά της δημοκρατίας, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του διαλέγεσθαι, καθώς τα πάντα αστυνομεύονται και τα πάντα απειλούνται από μian αφανή η φανερή βία. Η γλυπτική επιτελεί πραγματικά το ρόλο της μόνο όταν είναι δημόσια, για αυτό και βρίσκεται υπό διαρκή απειλή.

Ο γλύπτης και το μοντέλο του

Κοιτάξτε τον χάρτη της Ελλάδας. Είναι ο τόπος μας. Έχει σώμα, αίμα, δάκρυα, μνήμη, ελπίδα. Κάποιοι θέλουν να τον αλλάξουν γιατί στο βάθος της μίζερης συνείδησής τους ντρέπονται γι' αυτόν. Θα τον ήθελαν «εφάμιλλον

των ευρωπαϊκών» ή έστω των αμερικάνικων. Πολλά από τα υπερφυσικά γλυπτά του Θόδωρου Παπαγιάννη μοιάζουν σαν τη Νίκη της Σαμοθράκης που με τα χέρια ανοιχτά, όχι για να πετάξει αλλά για να θρηνήσει, ήρθε από το μακρινό χτες στο επώδυνο σήμερα. Επίσης ένα ακόμα γλυπτό του Παπαγιάννη, μια τοτεμική φιγούρα από τη δεκαετία του ογδόντα φτιαγμένη από ξύλο και μέταλλο, μου θυμίζει έναν Άγγελο που διστάζει να πετάξει. Τον Novus Angelus ίσως του Walter Benjamin, του στοχαστή που αυτοκτόνησε στα γαλλοϊσπανικά σύνορα για να μην πέσει στα χέρια των Ναζί. Κι έγραψε μια από τις πλέον φρικτές, πλέον λαμπρές σελίδες της πρόσφατης ευρωπαϊκής μας ιστορίας. Ο Καρυστάκης στην ακτή της Πρέβεζας σημάδεψε ψηλαφητά τα μηνίγγια του πριν πατήσει τη σκανδάλη. Το επόμενο λεπτό έγινε άγγελος και έκτοτε σκέπει τη χώρα μας. Έστω και, συχνά, ερήμην της. Ερήμην μας. Τόση ερημιά εξάλλου και στα λόγια ή τις άψυχες εικόνες των εμπόρων της πολιτικής ελπίδας, όλων αυτών των ανονείρευτων που όμως έχουν το θράσος να διεκδικούν τα όνειρά μας.

Ο τόπος μας ένας άγγελος, με τα φτερά του όμως στα νύχια των εργολάβων, των καταπατητών, των εμπρηστών, των cultural managers που μιλάνε μόνο αγγλικά αλλά δηλώνουν Έλληνες. Δεν αξίζει να δώσουμε σ' αυτόν τον Άγγελο τα φτερά του; Τα φτερά που δικαιούμαστε και μας τα 'χουν στερήσει ανάληπτες πολιτικές, τα 'χουν ψαλιδίσει προγλωσσικοί λόγοι και ασώματες κεφαλές, φυλακισμένες σε γυάλινες οθόνες;

Γενικότερα, στην έρευνα του συγκεκριμένου γλύπτη, από την εποχή της "Ωρας" ως τα πρόσφατα δημόσια συμπλέγματά του, κυριαρχεί η προσπάθεια να συμφιλιωθούν η μακραίωνη πλαστική παράδοση του τόπου μας με τα κεντρικά επιτεύγματα της ευρωπαϊκής αβανγκάρντ, να συνυπάρξουν το έπος με την ελεγεία, να συνομιλήσουν η επιτηδευμένα δουλεμένη λεπτομέρεια με το μνημειακό μέγεθος. Και κάτι ακόμα: Σε κάθε ενότητα της γλυπτικής του πρότασης κυριαρχεί ένα στοιχείο που δύσκολα εντοπίζεται σε άλλους καλλιτέχνες, η θεατρικότητα. Λέγοντας θεατρικότητα εννοώ πως ο Παπαγιάννης αξιοποιεί θεατρικά, σκηνογραφεί κατά κάποιο τρόπο, τόσο το φυσικό περιβάλλον που θα υποδεχτεί τη γλυπτική του, όσο και τον αισθητικό χώρο που εξ' ορισμού αυτή η γλυπτική δημιουργεί. Ανθρωποκεντρικός σε κάθε περίοδο της δουλειάς του, ακόμη και στις πλέον εύφορες ή επινίκιες συνθέσεις του, υπαινίσσεται πάντα ένα δράμα που ελλοχεύει. Οι "ήρωες" που κατασκευάζει προέρχονται αφενός από τον τιτάνιο Δία που κατασκεύασε ο Τόμπρος για τις Δελφικές Εορτές του Σικελιανού και αφετέρου από τους ξοανικούς πληγωμένους πολεμιστές του Καπράλου. Αν προσθέτεστε μάλιστα το γόνιμο διάλογό του με τον Pablo Gargallo και τον sir Anthony Caro, έχετε τον κυρίαρχο καμβά των διακειμενικών του αναφορών. Μίλησα για καμβά σκόπιμα επειδή ένα ακόμα στοιχείο της θεατρικότητας του στηρίζεται από τη μια στην ευφάνταστη χρήση του χρώματος και απ' την άλλη στην πολυεπίπεδη μίξη διαφορετικών υλικών. Θα μπορούσαμε ίσως να μιλήσουμε για μian γλυπτική προσέγγιση του θεατρικού χώρου ή για ένα γλυπτικό-θεατρικό περιβάλλον (ένα γλυπτικό tableau vivant). Επειδή όλα αυτά τα στοιχεία "σκηνογραφούν" το χώρο για μian, οιονεί, παράσταση ενώ ο διάλογος των διαφορετικών υλικών

δημιουργεί τις προϋποθέσεις του δράματος. Η παρούσα εγκατάσταση στο αίθριο του Μουσείου Μπενάκη αυτά ακριβώς τα θεατρικά στοιχεία αξιοποιεί και προβάλλει συνδυάζοντας το λαϊκό και το λόγιο, το ιερατικό και το αυθόρμητο, το μοιρολόι των απλών ανθρώπων με το μεταφυσικό θρήνο της Ιστορίας. Προτείνω εδώ τον , συζητήσιμο, όρο sculptural-theatrical settlement. Σε μια εποχή που η φιλοπατρία δοκιμάζεται, είναι ένα έργο που μιλάει και για τον γενέθλιο τόπο αλλά και για την πανανθρώπινη μοίρα. Έργο οραματικό μαζί και προφητικό μιλάει για τα νυν και τα επερχόμενα δεινά αλλά και συγχρόνως υποδεικνύει τρόπους αντίστασης. Στηριγμένο καλά στη γη, σε βαριές βάσεις, εδραιωμένο μέσα στην ύλη του, ψάχνει για ρίζες ανάλογες με αυτές που υπαινίσσεται ο Heidegger στο βιβλίο του για την "δημιουργία του έργου τέχνης".

Πατρίδα σαν άγγελος

Τι είναι όμως φιλοπατρία σήμερα; Μια δύναμη που μας προτρέπει να ζήσουμε την καθημερινότητά μας ποιητικά γιατί αυτό πρωτίστως μας λείπει. Δεν τελειώνουν οι ανάγκες και η απορεχία nervosa των απελπισμένων της υπερκατανάλωσης. Στομώνουν όμως οι επιθυμίες και αιμορραγούν οι έρωτες όταν τα φιλήματα μαραίνονται στα χείλη, όταν οι άνθρωποι ξεχνάνε πως τα σώματα είναι οι ψυχές τους κι όχι το αντίθετο. Αν η τρέχουσα πολιτική σήμερα θέλει να είναι απλώς ένα οικονομικό σύστημα, ένα κοινωνικό ευχολόγιο κι ένα αριθμητικό πρόταγμα -π.χ. αύξηση του κατώτερου ημερομισθίου και μόνο- κι όχι ένα ριζοσπαστικά καινούριο όραμα ζωής, κι όχι ένας τρόπος να διατρυπήσουμε την κρούστα της καθημερινότητας με τα φτερά ενός Αγγέλου, καλύτερα να μην υπάρχει...

Ως πότε θα μας ξελασπώνουν οι αρχαίοι; κουβαλάμε τον Παρθενώνα όχι σαν κληρονόμοι αλλά σαν αχθοφόροι; Ένα υπαρκτικό λάθος της σύγχρονης Ελλάδας είναι ότι χάνει το πρόσωπό της κοιτώντας ανέμπνευστα τον καθρέφτη της αρχαιότητας. Από την άλλη το φολκλόρ και οι -έστω καλοπροαίρετοι- λαϊκισμοί παραμονεύουν. Γιατί δεν μένουν ατιμώρητοι όσοι καταπιάνονται απaráσκευοι με την αρχαία κληρονομιά. Ιδιαίτερα αυτοί που ανακατεύοντας τα ανόμοια, τον τραγικό φερ' ειπείν λόγο με τα μπουζούκια, όπως συχνά συμβαίνει στην Επίδαυρο, νομίζουν ότι παράγουν πολιτισμό, ενώ παράγουν θόρυβο και ανία. Η Ελλάδα έχει και σύγχρονους δημιουργούς και σύγχρονη τέχνη αξιόμαχη, δεισδυτική, ενδιαφέρουσα. Μόνο που την υπερασπίζονται λάθος άνθρωποι. Κι ενώ ο τόπος μας είναι θάλασσα, εμείς τον εγκιβωτίζουμε, καλά και σώνει, σε μια γυάλα για χρυσόψαρα. Για να μην τρομάζει η κυρίαρχη μετριότητα.

Ποιος αγαπάει αληθινό αυτόν τον τόπο; ποιος πονάει πραγματικά αυτή την πατρίδα -βραχόκηπο στη μέση της θάλασσας; Οι έμποροι, οι τελάληδες, οι διαφημιστές, οι διασκεδαστές, οι γελωτοποιοί, ή οι πονεμένοι, οι μελαγχολικοί, οι απροσκύνητοι; Μια πατρίδα σαν γλυπτό, σαν άγγελος, σαν νίκη με ψαλιδισμένα όμως φτερά. Κανείς δεν φταίει γι' αυτή την προσβολή, κανείς δεν θα πληρώσει; Συνέλθετε! Βρείτε πάλι τον Άγγελο και διεκδικήστε τον «ονειρευτή» που τον έχουν καταπλακώσει γιαπιά και τσιμέντα, κρίση,

ανορθολογισμός, «έργα» και «εθνικά τουριστικά ακίνητα Α.Ε.». Η πατρίδα μας είναι λουσμένη στο φως και στα γαλανά νερά της φτερουγίζουν άγγελοι. Με τόσο φως και τόσο γαλάζιο δεν μπορεί, ο ονειρευτής που δικαιούμαστε, έστω και δύσκολα, θα βρει το δρόμο του. Τον δρόμο μας...

Το πένθος της τέχνης

Η τέχνη δεν συνιστά έκπληξη αλλά αποκάλυψη. Η τέχνη είναι σαν τους έρωτες. Πρέπει κάποτε κάποτε να πεθαίνει, γιατί μόνο έτσι δεν νεκρώνεται. Κι όταν ανασταίνεται, τότε ισοδυναμεί με επανάσταση. Περισσότερο από το ριζοσπαστικό περιεχόμενο ενδιαφέρει η ριζοσπαστική φόρμα, γιατί αυτή αντανakλά απευθείας τη ριζοσπαστική σκέψη. Και η ριζοσπαστική σκέψη είναι η μόνη που μπορεί να «ριζοσπαστικοποιήσει» την κοινωνία. Οι άνθρωποι, στην αθωότητα ή την πονηριά τους, ζητούν συχνά από τις πολιτικές πράγματα που μόνο η τέχνη μπορεί να δώσει. Εξ ου και η συχνή δυστυχία τους. Το να ζεις συνειδητά την καθημερινότητά σου συνιστά μια μορφή τέχνης. Όταν πάλι η ομορφιά είναι αγοραία, γίνεται τότε ευλογημένη η συνείδηση της τυφλότητας.

Η μεγαλύτερη επικοινωνιακή δύναμη της τέχνης είναι ότι μεταφέρει τις παράλληλες συγκινήσεις που ένιωσαν άνθρωποι διαφορετικών εποχών, σε σχέση με τον ίδιο στίχο, την ίδια μουσική, την ίδια εικόνα, στον παρόντα χρόνο. Στις 17 Νοέμβρη του 1993, γνωστοί-άγνωστοι εισβάλλουν στο Πολυτεχνείο και καίνε μεταξύ των άλλων περί τους διακόσιους πίνακες της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών. Ήταν τότε που στο όνομα μιας τυφλής (;), επαναστατικής (;) βίας καταστράφηκαν σεπτοί χώροι και μοναδικά έργα τέχνης αυτού του ιστορικού ιδρύματος. Και παλαιότερα αλλά και σήμερα, τέτοιου είδους σκοτεινοί όσο και ηλίθιοι βανδαλισμοί επαναλαμβάνονται κάθε τόσο στο πλαίσιο μιας "επαναστατικής γυμναστικής". Και αυτό το διαρκές έγκλημα εναντίον της ιστορικής μνήμης και του πολιτισμού μας οι περισσότεροι διστάζουν, λόγω σκοπιμοτήτων, να το καταγγείλουν. Ο Παπαγιάννης είναι μια εξαίρεση. Έχοντας μαζέψει τα αποκαΐδια εκείνης της αποφράδας ημέρας, χρόνια τώρα προσπαθεί να τα μεταμορφώσει σε έργα τέχνης, σαν ξόανα ικεσίας, σαν μια πράξη εξιλέωσης. Αυτή τη τέχνη που προέκυψε από την καταστροφή της τέχνης προτείνουμε σήμερα. Επειδή τέχνη είναι ο τρόπος για να ζήσουμε κάπως ευτυχισμένοι τη μελαγχολία μας...

Η τέχνη, τελικά, μοιάζει με το αβγό. Πολλοί εξαντλούνται στην επιφάνειά της, αλλά η ουσία κρύβεται στο βάθος. Το αβγό, όπως επίσης και η τέχνη, περιέχει μέσα του το παρελθόν αλλά και το μέλλον του. Απλά, αβίαστα, νομοτελειακά.

Επίλογος

Έργο τέχνης είναι ένας θεσμός έξω από τους θεσμούς. Το έργο τέχνης, πάνω απ' όλα, είναι εκείνος ο αιφνιδιασμός που εισβάλλει στη συζήτηση ανάμεσα σε μένα και τον εαυτό μου. Είναι το ξάφνιασμα που κεντρίζει τη γλώσσα ώστε να υπερβεί την απλή, επικοινωνιακή της λειτουργία και να καταστεί ποίηση που αναγκάζει την εικόνα να σημάνει πολλά περισσότερα

από όσα αναπαριστά. Μοντερνισμός πάλι είναι η εκ νέου ανάγνωση των στερεότυπων της παράδοσης -όμως με μια ματιά ριζοσπαστικά καινούρια- ενώ το μοντερνιστικό έργο πάλι, έχοντας το δύσκολο στόχο να υποκαταστήσει τη θρησκεία και να διεκδικήσει την αλήθεια με κύρος αντάξιο της επιστήμης, μοιραία ανάγεται σε ένα βάθος σχεδόν μεταφυσικό και η δύναμή του καθίσταται, τρόπον τινά, ολοκληρωτική. Εδώ ακριβώς βρίσκονται και οι ερμηνείες για τις τυχόν υπερβολές της avantgarde που συχνά άγγιξαν τα όρια της φασιστικής αυθαιρεσίας. Και τούτο γιατί οι μοντερνιστικές ιδέες διακινούνταν από μικρές ομάδες «φανατικών» - θυμηθείτε τον κύκλο του Dada, τους διδάσκοντες στο Bauhaus ή τους σουρεαλιστές - που ευαγγελίζονταν τη μία και μόνη αισθητική αλήθεια και που υιοθετούσαν το ρόλο του διαφωτιστή ή του μύστη για τις ευρύτερες, ανεξοικειώτες μάζες (Cézanne, Malevich, Breton, Picasso, Pollock) μέσω μιας φόρμας που χλευάζει, ανατρέπει και διαβουκολεί την όποια παράδοση. Κάθε παράδοση; Μόνον εκείνες τις μορφές που ταυτίζονται με τον ακαδημαϊσμό, δηλαδή την πεπερασμένη και μηχανική περί τέχνης αντίληψη που βιάστηκε να κλείσει το έργο τέχνης σε ένα αυστηρό παιδαγωγικό σύστημα και σε εξαντλητικούς ορισμούς γραφειοκρατικής, το μάλλον ή ήττον, νοοτροπίας.

Το μοντέρνο και στις πλέον αισιόδοξες στιγμές του εξέφραζε ένα δράμα γνωρίζοντας από πρώτο χέρι το μεταφυσικό κακό: δηλαδή πως ό, τι κερδίζεται με τον χρόνο, χάνεται με τη στιγμή. Αντίθετα, το μεταμοντέρνο διαστέλλει το παρόν με αφέλεια σαν κάτι που δεν υφίσταται και το εκλαμβάνει ως ιστορικό χρόνο. Έτσι εκσυγχρονίζει, νομίζει, το curriculum vitae των ανθρώπων παραχωρώντας πιστοποιητικά ευτυχίας -κάτι μάθαμε και εμείς ως έθνος πρόσφατα από αυτό- αλλά όμως δεν εξορκίζει τη μοίρα του θανάτου τους. Το μοντέρνο έχει επίγνωση θανάτου και γι' αυτό μπορεί να αναφωνεί σαν τον Νίκο Εγγονόπουλο, το θαύμα του Ελμπασάν και του Βοσπόρου, πως «κατ' εμέ θάνατος δεν υπάρχει».

Με την λιτανεία του Θόδωρου Παπαγιάννη έχουμε πραγματικά μια έντιμη πρόταση σύγχρονης γλυπτικής. Ο δημιουργός στοχάζεται μέσα από την ύλη, το χρόνο και το χώρο, τη μοίρα του ανθρώπου και των πραγμάτων, το πένθος της Ιστορίας. Κλασικός ως προς την σύλληψη του θέματος, μοντέρνος ως προς την διαχείρισή του, στήνει αυτό τον διαχρονικό, κύκλιο χορό με τις 29 τοτεμικές φιγούρες και οργανώνει τον θρήνο τους εμπρός στην πεπτωκυία φιγούρα, σε έναν άνθρωπο που έπεσε αλλά δεν λύγισε. Τα μέλη του χορού συμβολίζουν την παλαιότερη και την πρόσφατη ιστορία μας , για αυτό και είναι στολισμένα με πολυτίμητα "τζοβαϊρικά" της παράδοσης. Είναι ιερείς μιας προνεοτερικής θυσίας, είναι οι αγλαές σκιές των κεκοιμημένων, είναι ο υπόκωφος ρόγχος του Μύθου που έρχεται να εκβάλει στα αμφίσχημα νερά της νεοτερικότητας. Είναι τα σύμβολα του χρέους που μας κοιτούν σαν να λένε "κάθε εποχή και οι ήρωές της, κάθε εποχή και οι νεκροί της". Εδώ το δράμα στέκει άφωνο, χωρίς λόγια. Γι αυτό και είναι τόσο υποβλητικό, τόσο καιριο....

Μάνος Στεφανίδης

Επικουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών - Τμήμα Θεατρικών σπουδών
Ιανουάριος 2012

THEODOROS PAPAGIANNIS: LITANY, DANCE, LAMENT

First notes about a composition

Art is to climb an imaginary rose bush to pluck a real rose.
T. Leivathitis

Short introduction

Art means to whisper our individual history to the ear of Eternity. Simone Martini used to paint superbly what he knew well, Giotto what he ignored. Let us be suspicious of the art that addresses feelings but not the intellect, that aims more toward moving us and less toward altering the world views we hold. The system of perspective of the Renaissance is just as false in its plausibility as it is to watch a football game on TV and believe that you have a three-dimensional awareness of the field.

Excessive processing of the form ends up in affectation and ornamentation. Art is dark and fierce and bears minimal or null relation to "good taste". Good taste arranges, art overturns. Art is whatever defines itself as art. The evaluation criteria ensue, as indeed the scales of time. Art is community, communication but not publicity. Let alone that a season will come, or is already upon us, where publicity will be the height of banality. Art does not permit alms and abhors charity. The work of art, especially that of sculpture is a public good and only unconventionally or incidentally can it be "private". The display of ownership concerning a work of art annoys me. It is as if one declares himself in possession of the North Star. The best place for a work of art is in our mind. It is urgent that the community of spectacle evolve into a community of contemplation. Otherwise, the image neo-barbarians will be lying in ambush. Parallel to this, I believe that despite all things being said about the crisis in painting, sculpture faces more difficult problems. Mainly because public space, the freedom of congress and exchange, is gradually declining, as everything is policed and all is threatened by implied or overt violence. Sculpture truly fulfills its role only when it is public and that is the reason why it is under constant threat.

The sculptor and his model

Look at the map of Greece. It is our land. It has got body, blood, tears, memory and hope. Some people would like to change it because in the depths of their wretched conscience they are ashamed of it. They would prefer it "comparable to Europe" or even America. Many of the supernatural sculptures of Theodoros Papayannis resemble the Nike of Samothrace, who with arms outstretched, not intending to fly but to wail, came from the distant past to the painful present. One more sculpture of Papayannis, a totem figure from the decade of the 80s made of wood and metal, also

reminds me of an Angel hesitant to fly. It is perhaps the Novus Angelus of Walter Benjamin, the thinker who committed suicide at the French-Spanish borders so as not to fall into the hands of the Nazis. He wrote one of the most horrible, most brilliant pages of our recent European history. Karyotakis on the Preveza shore aimed fumbling his temple before he pulled the trigger. In the next moment he became an angel and shields our land ever since. Even if at times, he does it in our absence. In absentia. There is such absence already in the words or the soulless images of the merchants of political hope, all those dreamless beings that nevertheless with impudence lay claim to our dreams.

Our land is an angel, though with wings in the clutches of building contractors, violators, arsonists and cultural managers who speak only English but declare themselves Greek. Wouldn't it be fair to restore the wings back to this Angel? Wings that we are entitled to but have been deprived of through callous policies, wings clipped by inarticulate speeches and disembodied heads imprisoned in glass TV screens. Generally, in this particular sculptor's search, from the era of the "Hour" to his more recent public compositions, the effort prevails to reconcile the centuries-old plastic tradition of our land with the main accomplishments of the European avant-garde ; to cause elegy and epic to coexist, to hold discourse between intricately produced detail and monumental size. Something more too: in every unit of his sculptural proposition there is a dominant element which one would be hard pressed to find in other artists, theatricality. By mentioning theatricality I mean that Papayannis exploits theatrically, designs sets in some manner, not only my means of the natural environment which will receive his sculpture but also through the aesthetic space which is by definition created by this sculpture. Anthropocentric in every period of his work, even in his most euphoric or celebratory compositions, he always alludes to a lurking drama. The "heroes" he constructs derive on the one hand from the titanic Zeus created by Tombros for the Delphic Celebrations of Sikelianos and on the other hand from the totemic wounded warriors of Kapralos. If you were to add his fruitful dialogue with Pablo Cargallo and Sir Anthony Caro, there you obtain the predominant canvas of his contextual references. I spoke of canvas deliberately because one more element of his theatricality relies on the imaginative use of color as well as on the multi-faceted combination of various materials. One could perhaps speak of a sculptural approach to the field of theater or of a sculptural-theatrical environment, (a tableau-vivant sculpture). This is because all these elements produce set designs for a quasi performance while the dialogue of the distinct materials creates the conditions of the drama. The present installation in the atrium of the Benaki Museum promotes and displays precisely these theatrical elements, by combining folk with intellectual, ceremonial with spontaneous, simple people's dirges with the metaphysical lament of History. I propose here the debatable term "sculptural-theatrical settlement". In an era when love of

country is on trial, this work speaks of native land but also of human fate. It is visionary and prophetic work, talking of present and impending ills but indicating simultaneously courses of resistance. Well supported by heavy foundations in earth, centered in its raw material, it seeks roots comparable to those suggested by Heidegger in his book about the "creation of a work of art".

Homeland as an angel

What is love of country today? A force urging us to live in our mundane reality with poetry, because this is what is mostly missing. There is no end to the needs, or the anorexia nervosa of those desperate for conspicuous consumption. Desires are dulled and love bleeds to death when kisses wilt on the lips, when people forget that body is soul and not the opposite. If current policy today aims to strictly be an economic system, a social wishful thinking and a numerical imperative, for example, a raise in minimum wage and only that, if it isn't going to be a radically new vision of life or a means to pierce the crust of day-to-day living with the wings of an Angel, then it had better cease to exist.

Until when will the ancients be carrying our weight? We are burdened with Parthenon, not as heirs but as porters. One existential error of contemporary Greece is that she loses sight of her own face when she glances uninspired on the mirror of antiquity. On the other hand, pop culture and even well meaning populism are stalking us. Why is it that those who tackle our ancient heritage totally unprepared remain unpunished? Especially those who stir together disparate items, tragic literature for instance with bouzouki music, as it often happens at Epidaurus, but think that they create civilization, whereas all they do is make noise and produce boredom? Greece possesses contemporary creators as well as contemporary art, militant, insightful, noteworthy. Unfortunately the wrong people advocate for this art. While our land is the sea, we cram it willy-nilly into a fish bowl, so that the ruling mediocrity doesn't feel threatened.

Who truly loves this land? Who really feels for this homeland-rock garden lying in the middle of the sea? The merchants, the town criers, the advertisers, the entertainers, the jesters or rather the hurt, the sad, the uncompromising? This is a homeland like a sculpture, like an angel, like a Nike albeit with clipped wings. Is there no one to blame for this offense, no one to pay for it? Come to your senses! Find the Angel again and pursue the "dreamer" who has been crushed under cement and construction, the crisis, irrationality, "public works" and "National Tourist Real Estate Inc." Our homeland is bathed in light and in her blue waters angels flutter. With so much light, so much blue, it can't fail to come about; the "dreamer" we rightfully expect, though with difficulty will find his way. Our way...

The mourning in art

Art does not constitute surprise but revelation. Art is like love: sometimes it has to die because only through this does it remain alive. When it is resurrected, then it equals revolution. Beyond the radical content, the focus is on radical form, as it is form that directly reflects radical thought. Radical thought alone can radicalize society. People in their innocence or cunning often ask of policies such things as only art can bestow ; hence their frequent misery. Living your day-to-day life in awareness constitutes a form of art. When beauty is vulgar, the awareness of blindness becomes blessed. The greatest communicative power of art is that it carries to the present time the parallel emotions felt by people from different times relative to the same verse, the same music, the same picture.

On November 17, 1993, well known but unidentified perpetrators invade the Athens Polytechnic School and burn, among others, about 200 paintings of the School of Fine Arts. It was then that in the name of blind rebellious violence, venerable halls and unique works of art of this historic foundation were destroyed. In olden days as today, such dark as much as idiotic acts of vandalism are repeated now and again in the frame reference of a "revolutionary exercise". This continuous crime against our historic memory and civilization is not denounced because most people waver, due to vested interests. Papayannis is an exception. Having gathered the burnt remnants of that cursed day, he has tried for years to transform them in works of art, in totems of supplication, as an act of expiation. It is this art, generated from the destruction of art that we propose today, because art is the means for us to live somewhat happy in our melancholy. Art finally resembles an egg. Many men exhaust themselves on its surface but substance is hidden deep inside. The egg, as indeed art, contains in itself the past but also the future. Simply, effortlessly but in a pre-determined pattern.

Epilogue

A work of art is an institution, outside other institutions. The work of art is above all else the startle that is injected into the conversation between me and myself. It is the suddenness which stings the language so that it will surpass its simple communicative function and become poetry and which forces the image to mean a lot more than what it portrays. Modernism is reading anew the stereotypes of tradition, though with a radically new glance. The post modern work, in the difficult task of purporting to substitute religion and to pursue the truth with authority akin to science, is inevitably elevated to an almost metaphysical pedestal and its power winds up totalitarian in a way. It is here precisely that one can find explanations for the possible excesses of the avant-garde which often reached the boundaries of fascist autocracy.

This is because modernist ideas were traded by small groups of fanatics -remember the circle of Dada, the Bauhaus instructors or the surrealists- evangelizing the one and only aesthetic truth and assuming the role of elucidator and mystic vis-à-vis the broader, uninformed masses (Cezanne, Malevich, Breton, Picasso, Pollock) by means of a form that derides, overturns and defrauds whatever is tradition. Every tradition? Only those aspects adhering to academic art, in other words the finite and mechanistic view of art that rushed to enclose the work of art in a rigid pedagogic system and in exhaustive definitions of a bureaucratic more or less mentality.

Modernism, even in its most optimistic moments expressed a drama, having first hand knowledge of the metaphysical evil: that whatever has been gained through time can be lost in one moment. On the contrary, post modernism inflates the present in a naïve way as if it didn't exist and regards it as historical time. This way, post modernism updates - in its opinion - people's curriculum vitae and provides certificates of happiness. We as a nation have recently learned some of those lessons. It does not however exorcise the fate of death. Modernism is aware of death, that is why it can exclaim like Nikos Engonopoulos, the wonder of Elbassan and Bosphorus, that "to my mind, there is no death".

In the litany of Theodoros Papayannis we have a truly honest proposal of contemporary sculpture. The creator reflects through the material, time and space, the fate of man and things, the mourning of history. Classic in the conception of his subject, modern in his handling of it, he sets up this timeless circle dance with 29 totemic figures and orchestrates their lament in front of the fallen figure, the man who broke but never bent. The members of the dance symbolize our older as well as more recent history, hence the reason they are ornate with priceless jewelry from our tradition. They are the holy men of a pre-modern sacrifice, the radiant shadows of the deceased, the deep death rattle of the Myth which flows into the ambiguous waters of novelty. These are the symbols of the duty that look at us as if saying "every season has its heroes, every epoch its dead". Here, drama stands voiceless, speechless ; that is why it is so suggestive, so crucial.

Manos Stefanidis

Assistant Professor of the University of Athens - Department of Theatrical Studies

January 2012

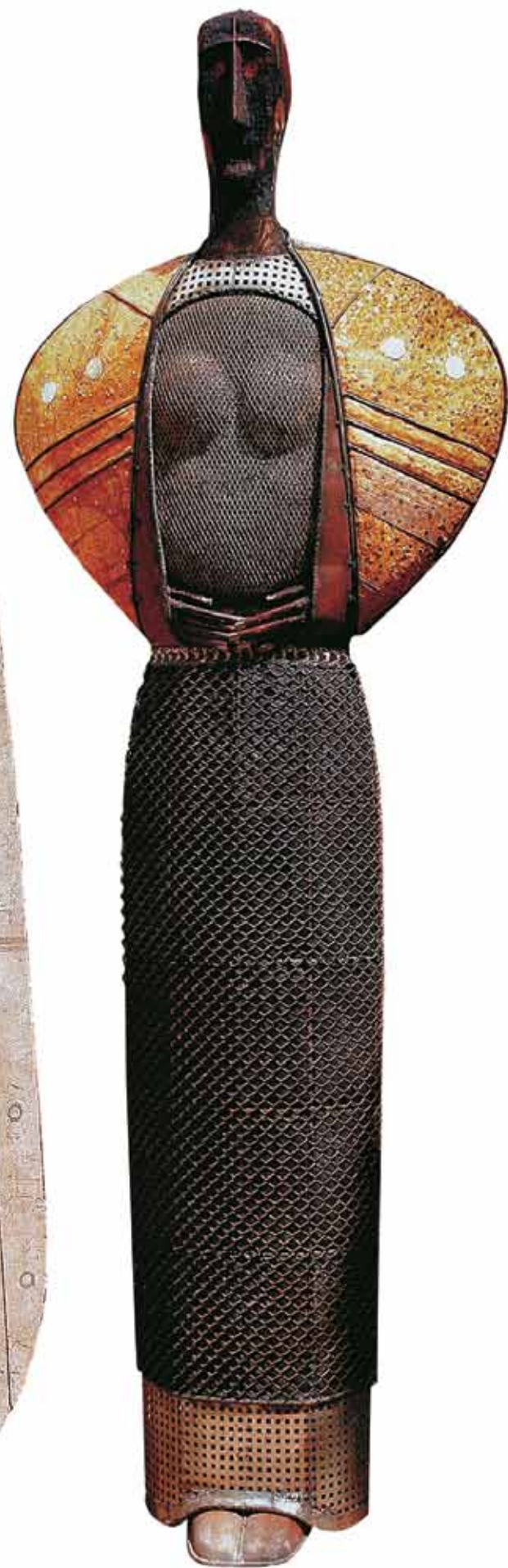
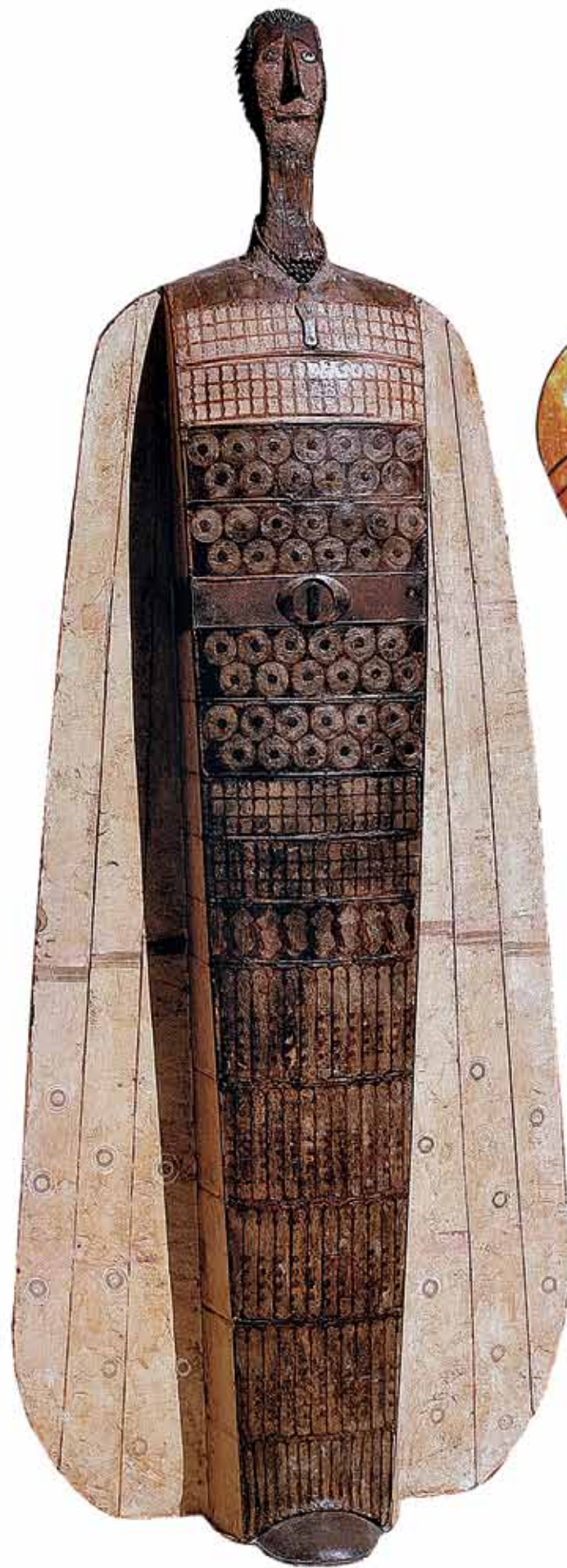

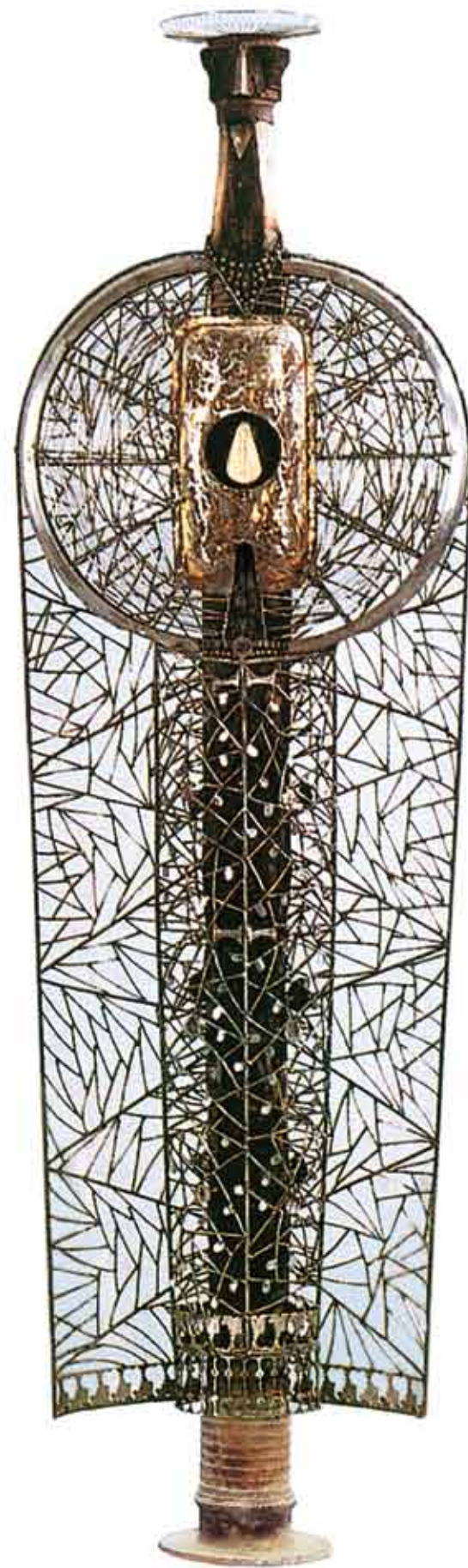

THEODOROS PAPAGIANNIS
BREAD

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΡΤΟΣ

HELLENIC MINISTRY OF CULTURE & TOURISM
BYZANTINE & CHRISTIAN MUSEUM

June 18 to September 22, 2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

18 Ιουνίου έως 22 Σεπτεμβρίου 2012

ΤΟ ΨΩΜΙ

Το ψωμί και η ιερότητα του είναι ένα θέμα που με απασχολεί τα τελευταία χρόνια. Εκλαμβάνω το ψωμί σαν βασική έννοια της ζωής του ανθρώπου με τη διαχρονική του σημασία και με ό,τι σημαίνει για τα δισ εκατομμύρια των ανθρώπων, που καθημερινά αγωνίζονται να το αποκτήσουν.

"Η αρχή του σύμπαντος είναι το ψωμί", θα πει ο Διαγόρας, που μαζί με το κρασί, "επιτρέπει στον άνθρωπο να γίνει πολιτισμένος", θα διαβάσουμε στο έπος του Γκιλγκαμές, μια από τις αρχαιότερες μαρτυρίες του μεσογειακού πολιτισμού. Τον άρτο και τον οίνο, η χριστιανική θρησκεία μετέτρεψε αργότερα σε σώμα και αίμα του Χριστού.

Η χαρακτηριστική ρήση "τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον" από τη μια και ένα στάχυ από την άλλη, γίνονται δύο όψεις ενός πολύτιμου ορειχάλκινου μεταλλείου, που διαπερνά και στολίζει τα έργα μου.

Η ιερότητα του ψωμιού υποδηλώνεται με το μαύρο στολισμένο πανί, που στρώνεται στο έδαφος και τον χορό των μορφών που αναπτύσσεται τριγύρω, συμβολίζοντας θεότητες ή υπερφυσικές προστατευτικές δυνάμεις, αλλά και ξόρκια ή και σκιάχτρα που συχνά στήνονται στα χωράφια, για να προστατέψουν τη σοδειά.

Για κάποιους από μας, που γεννηθήκαμε στις αρχές της δεκαετίας του '40, μέσα στην πείνα το ψωμί έχει προσλάβει ιερό χαρακτήρα. Είναι συνυφασμένο με την επιβίωση μας. Μικροί, θυμάμαι, ορκιζόμασταν στο ψωμί. "Μα το ψωμάκι", λέγαμε και κάναμε το σταυρό μας, για να μας πιστέψει ο άλλος κι ήταν αυτός ο μεγαλύτερός μας όρκος. Κι όταν ένα κομματάκι περίσσευε ή μας έπεφτε στο χώμα, το παίρναμε, το φιλούσαμε και το βάζαμε σε μια τρυπούλα του τοίχου, μην τύχει και πατηθεί, κι ήταν αυτό μεγάλη αμαρτία.

Έτσι δίδασκε η γιαγιά και η μάνα, γιατί είχαν κι αυτές πολύ πεινάσει στη ζωή τους. Το ψωμί, έτσι κι αλλιώς, έβγαινε δύσκολα εκείνες τις εποχές και με πολύ αγώνα. Το φάσμα της πείνας ήταν αυτό που τρόμαζε περισσότερο. Από τότε κύλησαν χρόνοι πολλοί. Χορτάσαμε το ψωμί, κι αρχίσαμε τις δίαιτες!... Άντε τώρα να πιστέψεις τους πεινασμένους... Τι κι αν αυτοί συχνά πυκνά κάνουν την εμφάνιση τους μπουλούκια στις οθόνες μας και μας κοιτούν μ' αγριεμένα μάτια από την πείνα, εμείς κάνουμε ζάπινγκ και αλλάζουμε κανάλι. Οι λαμπεροί σταρ, η γκλαμουριά, καθώς λένε, όλ' αυτά τα φανταχτερά φυτά και οι γλάστρες δίπλα τους που χαριεντίζονται, είναι ανώδυνο θέαμα, χωνεύεται καλύτερα...

Πώς ν' αντιμετωπίσεις άλλωστε τα πεινασμένα μάτια;

Θ. Παπαγιάννης

THE BREAD

Bread and its sanctity is a subject, which has been occupying me in the past few years. To me, bread is the essence of man's life in a diachronical way, considering what it means to billions of people, who fight to earn it on a daily basis.

According to Diagoras "bread is the beginning of the universe" and together with wine it "allows man to become civilised", we read in the Epic of Gilgamesh, one of the oldest testimonies of the mediterranean civilisation. The christianity later on converted "bread and wine" into Christ's body and blood.

The idiomatic saying "give us this day our daily bread" on the one side, and the image of an ear of corn on the other side, become the two sides of a precious bronze medal, which characterizes and ornaments my works.

The sanctity of bread is indicated by the black, ornamented cloth, which is being laid on the floor, and the chorus of figures set around the work, symbolizing either deities and supernatural protective powers, or spells and scarecrows, often put on the fields in order to protect the crop.

For some of us, who were born in the beginning of the 40's, when hunger still prevailed, bread symbolizes something sacred. It is interwoven with our survival. As a child, I remember swearing by the bread: "I swear by the bread", we used to say and we crossed ourselves, in order to convince the others to believe us. This was our greatest oath. And when a little piece of bread was left over or fell to the ground, we picked it up, kissed it and put it in a hole on the wall, so it wasn't being stepped on, because this would be a big sin.

That is what our grandmother and our mother had taught us, because they had also suffered severe hunger. The ghost of hunger was what scared us the most. Ever since many years have passed. We had enough bread and then turned to diets!... It makes it difficult to believe the starving... Even though, they often appear on television in crowds and stare at us with wild, hungry eyes, we continue zapping and changing programs. The shining stars, the glamour, as people call it, and all the fancy "plants and pots" standing next to them joking around, offer a painless show and are much easier to digest.... Besides, how can one face those hungry eyes?...

Th. Papagiannis

ΑΡΤΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΟΤΗΤΑ

Το Βυζαντινό Μουσείο φιλοξενεί την έκθεση του Θεόδωρου Παπαγιάννη με θέμα τον άρτο, τον βαθύτερο θεολογικό συμβολισμό του αλλά και τις αρχέγονες καταβολές του.

Το ψωμί και η ιερότητα του απασχολούν τον καλλιτέχνη ιδιαίτερα έντονα τα τελευταία χρόνια. Γεννημένος στις αρχές της δεκαετίας του '40, βίωσε σε εποχές ταραγμένες την αγωνία της επιβίωσης, τον ιερό σχεδόν χαρακτήρα που το ταπεινό ψωμί είχε προσλάβει στην καθημερινή ζωή. Σήμερα, μέσα σε πρωτόγνωρες οικονομικά και βίαιες κοινωνικά συνθήκες, οι παλιές μνήμες έρχονται να προσδώσουν στο ταπεινό αυτό αγαθό την αρχέγονη σημασία του.

Η έκθεση αρχίζει με τον συμβολισμό της Θείας Λειτουργίας ως συμμετοχής στο ιερό. Ο ευχαριστιακός άρτος συνδέεται με τον Σταυρικό θάνατο. Ο Άρτος ταυτίζεται με τον Χριστό, ο άρτος της Θείας Κοινωνίας γίνεται το σώμα του Χριστού, και η ιερότητα της λατρευτικής πράξης του υμνείται στην Αναφορά, στη Θεία Λειτουργία.

Η λιτανευτική διαδρομή με τρόπο πομπικό μέσα στον ναό ανακαλεί, στο δεύτερο τμήμα της έκθεσης, το λατρευτικό τυπικό της Θείας Λειτουργίας και εμφανώς παραπέμπει στη σύναξη του εκκλησιάσματος μέσα στον ιερό χώρο του ναού. Ο ναός εκτός από χώρος πίστης και λατρείας είναι τόπος κοινωνικής συνοχής. Είναι εκεί που οι πιστοί συγκεντρώνονται για να εορτάσουν, να τιμήσουν και να προσευχηθούν για τα σημαντικότερα γεγονότα της εκκλησιαστικής ζωής που συνυφάνεται με τη δική τους ζωή. Ο ναός και το οικογενειακό τραπέζι αποκτούν την ίδια ιερότητα, το ψωμί γίνεται Άρτος. Ο Παπαγιάννης υπομνηματίζει την ιερότητα του χώρου και την κοινωνική ενύπαρξη του θυσιασμένου Χριστού-άρτου στη συνείδηση των πιστών που συγκεντρώνονται στον ιερό χώρο της εκκλησίας.

Το ψωμί συνδεόταν πάντοτε με τη λατρεία της Μητέρας-Γης. Οι πολλαπλοί συμβολισμοί του έχουν αρχετυπικές καταβολές και απαντούν σε όλες τις λατρείες. Τα έργα του Παπαγιάννη με ιδιαίτερη ευαισθησία εικονογραφούν τη διαδικασία παρασκευής και αναπαριστούν την πραγματικότητα μέσα από την απόλυτη ψευδαισθηση, στο τρίτο μέρος της έκθεσης. Τα κεραμικά ψωμιά δείχνουν αληθινά και λαχταριστά. Το ψωμί και οι συμβολισμοί του μνημονεύονται και δοξάζονται μέσα από τα έργα τέχνης που με ευαισθησία και καλλιτεχνική αρτιότητα παρουσιάζει ο Παπαγιάννης μέσα σε ένα περιβάλλον με έντονους συμβολισμούς, μνήμες και αρχέτυπα του πολιτισμού και της ταυτότητας μας. Στο Βυζαντινό Μουσείο το έργο του αποκτά νέο περιεχόμενο.

Αναστασία Λαζαρίδου
Διευθύντρια
Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου

BREAD AND SACREDNESS

The Byzantine Museum hosts the exhibition of Theodoros Papagiannis on the theme of bread, with its more profound theological symbolism but also its primeval origins.

Bread and its sacredness have intensely preoccupied the artist over recent years. Born in the early 40s decade, he has experienced the pressure of survival in turbulent times, and the almost sacred character that this humble bread had assumed in everyday life. Nowadays, in financially unprecedented and violent social conditions, the old memories have come to bestow on this lowly good its original importance.

The exhibition begins with the symbolism of Divine Liturgy as participation in what is sacred. The Eucharistic Bread is connected to Death on the Cross. The Host is identified as Christ, the bread of Holy Communion is transubstantiated into the body of Christ, and the sacred character of the act of worship is extolled in hymns during the Offertory in the Divine Liturgy.

The course of the litany in processional mode inside the temple alludes, in the second section of the exhibition, to the celebration rites of the Divine Liturgy and obviously relates to the gathering of the congregation inside the holy precincts of the temple. The temple, besides being an area of faith and worship, is also a locus of social cohesion. It is where the faithful gather to celebrate, to honor and pray for the most important events of church life, which meshes with their own life. The temple and the family table acquire the same sacred character, the bread becomes the Host. Papagiannis underlines the sacredness of space and the communal integration of the sacrificed Christ-bread into the consciousness of the faithful who congregate in the holy space of the church.

Bread has always been connected to the worship of Mother Earth. These multiple symbolisms are primeval in origin and common to all religious beliefs. The works of Papagiannis illustrate with unique sensitivity the preparation process and represent reality through absolute illusion in the third part of the exhibition. The ceramic loaves of bread look real and appetizing.

Bread and its symbolisms are commemorated and glorified through these works of art that Papagiannis presents with artistic integrity and sensitivity, in an environment of strong symbolism, memories and archetypes of our culture and identity.

In the Byzantine Museum, his work acquires a new meaning.

Anastasia Lazaridou
Curator
Byzantine and Christian Museum

Ο ΑΡΤΟΣ

Για την έκθεσή του στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ο Θόδωρος Παπαγιάννης επέλεξε να "σκηνοθετήσει" με νέο τρόπο, χαρακτηριστικά έργα της καλλιτεχνικής του παραγωγής των τελευταίων 15 περίπου χρόνων. Το θέμα του άρτου, συμβόλου κεντρικής σημασίας για το χριστιανισμό και προσφιλές θέμα του καλλιτέχνη, αποτελεί το επίκεντρο, γύρω από το οποίο οργανώνεται η αφήγηση της έκθεσης.

Μια μεγάλη, πολυπληθής πομπή που αποτελείται από μικρές πήλινες μορφές ξεκινά από το σκοτάδι και πορεύεται προς το φως, διατρέχοντας δυο αίθουσες για να καταλήξει μπροστά στην τρίτη και τελευταία, την αίθουσα του άρτου. Την πομπή αυτή πλαισιώνουν υπερφυσικού μεγέθους μορφές από μέταλλο και ξύλο. Στην αίθουσα του "φωτοφόρου άρτου", στο κέντρο της, δεσπόζει ένα τεράστιο ταψί γεμάτο από πήλινα ομοιώματα ψωμιών και πίσω του στέκουν στοιβαγμένα σακιά με σιτάρι. Σταυρόσχημες ξύλινες μορφές στις γωνίες συνοδεύουν την κεντρική εγκατάσταση, σε ένα σύνολο που ανακαλεί το χώρο του βυζαντινού ιερού και το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Μεταφερμένη στο χώρο του Βυζαντινού Μουσείου η γλυπτική του Παπαγιάννη αποκτά νέο νόημα, εμβαπτίζεται σε ένα νέο πλαίσιο με θρησκευτικές και ιστορικές αναφορές, με τελετουργικά σημαινόμενα και εικονογραφικές παραπομπές. Η ίδια αυτή γλυπτική, η οποία, εκτεθειμένη σε άλλο χώρο παραπέμπει σε χορό αρχαίας τραγωδίας ή στους ανθρώπους και το βίο της Ηπείρου, εδώ φωτίζεται με θρησκευτικό νόημα. Τα ίδια πήλινα καρβέλια, τα οποία στο χώρο του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης" στο Ελληνικό Ιωαννίνων αποτελούν σαφή αναφορά στην πανάρχαιη, πανανθρώπινη σημασία του ψωμιού, αλλά και στο μόχθο της αγροτικής ζωής, στο περιβάλλον του Βυζαντινού Μουσείου συνδέονται αναπόφευκτα με τους συμβολισμούς της χριστιανικής λατρείας. Η πομπή από το σκοτάδι στο φως μπορεί να θυμίζει την πορεία του λαού του Ισραήλ από την πείνα και τη δουλεία προς την γη Χαναάν, αλλά και την πορεία του εκκλησιάσματος προς τη Θεία Ευχαριστία. Οι υπερμεγέθεις μορφές στην προκειμένη περίπτωση είναι μορφές αγίων, προφητών ή ιερέων. Μετωπικές και ακίνητες, παρατακτικά τοποθετημένες στον χώρο της έκθεσης παραπέμπουν στους ολόσωμους αγίους της βυζαντινής εικονογραφίας. Ακόμη και οι λεπτομέρειες των ενδυμάτων, τα κοσμήματα και τα διακοσμητικά στοιχεία τους στα γλυπτά του Παπαγιάννη συνομιλούν με τα άμφια του ιερέα και με το βυζαντινό κόσμημα.

Η "βασανισμένη προσπάθεια ανάτασης", όπως περιγράφει ο πεζογράφος Δημήτρης Χατζής το περιεχόμενο της γλυπτικής του Θόδωρου Παπαγιάννη συνδέεται με την αντίστοιχη θεολογική και καλλιτεχνική προσπάθεια του ανθρώπου, όπως τη γνωρίζουμε στη χριστιανική τέχνη.

Σε αυτό το εκθεσιακό πλαίσιο διευρύνεται η δυναμική του έργου του γλύπτη, τονίζεται ο αρχετυπικός, ιερατικός χαρακτήρας του, εμπλουτίζεται με νέα, αφανέρωτα ως σήμερα, στοιχεία στο πλαίσιο αναφοράς στο οποίο εκτίθεται, εγείρει συνειρμούς που συνάδουν με το περιεχόμενο του βυζαντινού πολιτισμού. Η ικανότητα της γλυπτικής αυτής να εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες ερμηνείες και προσεγγίσεις είναι εν τέλει η δύναμή της.

Ιωάννα Αλεξανδρή
Ιστορικός της Τέχνης
Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

THE BREAD

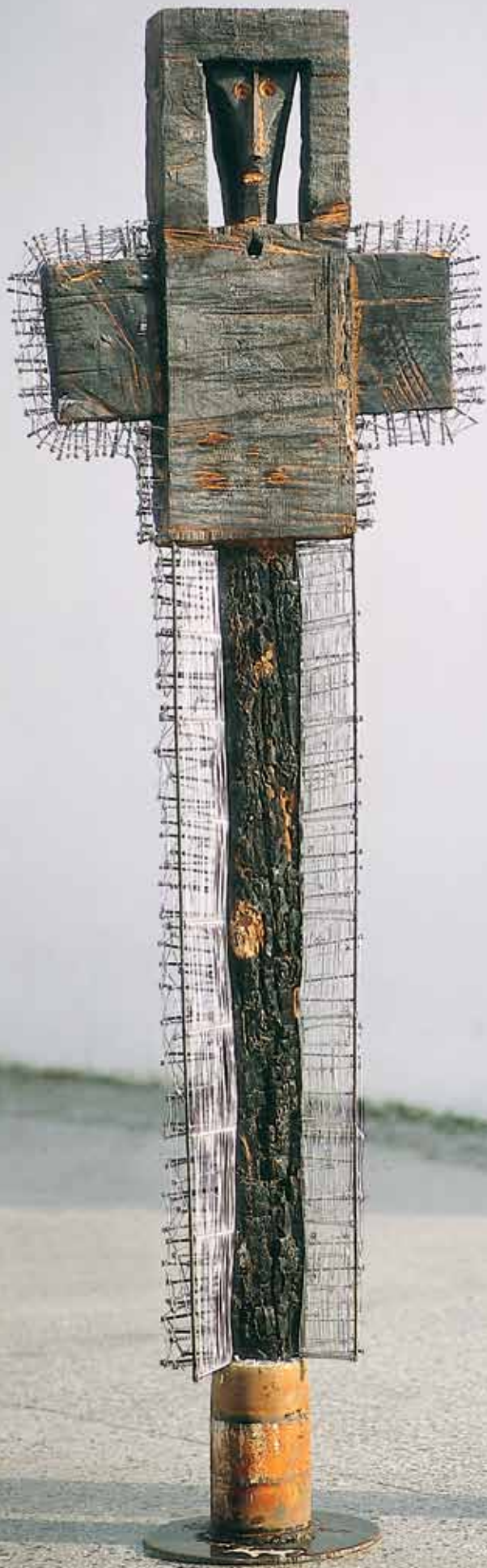
A long, multitudinous procession, comprised of small ceramic forms, sets out from the darkness and advances toward the light, running the length of two halls to end up in front of the third and last, hall of the bread. This procession is flanked by forms of superhuman size made of metal and wood. In the hall of "light bearing bread", in the center, a huge baking pan, filled with clay models of loaves of bread dominates, and behind it stand piled up sacks of wheat. Cruciform wooden figures in the corners escort the central installation, in a grouping that evokes the space of the Byzantine altar and the sacrament of Holy Eucharist.

Transported into the halls of the Byzantine Museum, the art of Papagiannis acquires new meaning and immerses itself into a new realm of religious and historical reference, of ritual sense and pictorial allusions. The very same sculptures, which when exhibited in a different space evoke the chorus of ancient tragedy or even the people and life of Epirus, here are illuminated by religious significance. The same clay loaves of bread, which in the halls of the Museum of Contemporary Art "Theodoros Papagiannis" in Ellinikon of Ioannina, make an explicit reference to the age old, common to all men significance of bread, as well as to the labors of rural life, here, in the environment of the museum these loves are inevitably connected to the symbolism of Christian worship. The procession from darkness to light may recall the trek of the Israelites from slavery and hunger to the land of Chanaan but similarly the journey of the congregation toward the Holy Eucharist. The oversized figures in this case are forms of saints, prophets or priests. Frontal and immobile, placed in formation in the space of the exhibition, they evoke the full length saints of the Byzantine iconography. Even the details of the attire, the ornaments and decorative motifs in the sculptures of Papagiannis, converse with the vestments of the priest and the Byzantine jewelry.

The "tortured effort at elevation", as the writer Demetris Hatzis describes the essence of Theodoros Papagiannis' sculpture, is linked to the correspondent theological and artistic effort of man, as we know it from Christian art.

In this exhibition environment, the dynamic of the sculptor's work is broadened, the archetypical, hieratic character is emphasized; it is enriched with new and concealed until today elements in the frame of reference of the venue it is displayed in and it elicits associations that harmonize with the substance of the Byzantine civilization. The potential of this sculpture to enhance itself constantly through new interpretations and approaches is, in conclusion, its strength.

Ioanna Alexandri
Art historian
Byzantine and Christian Museum

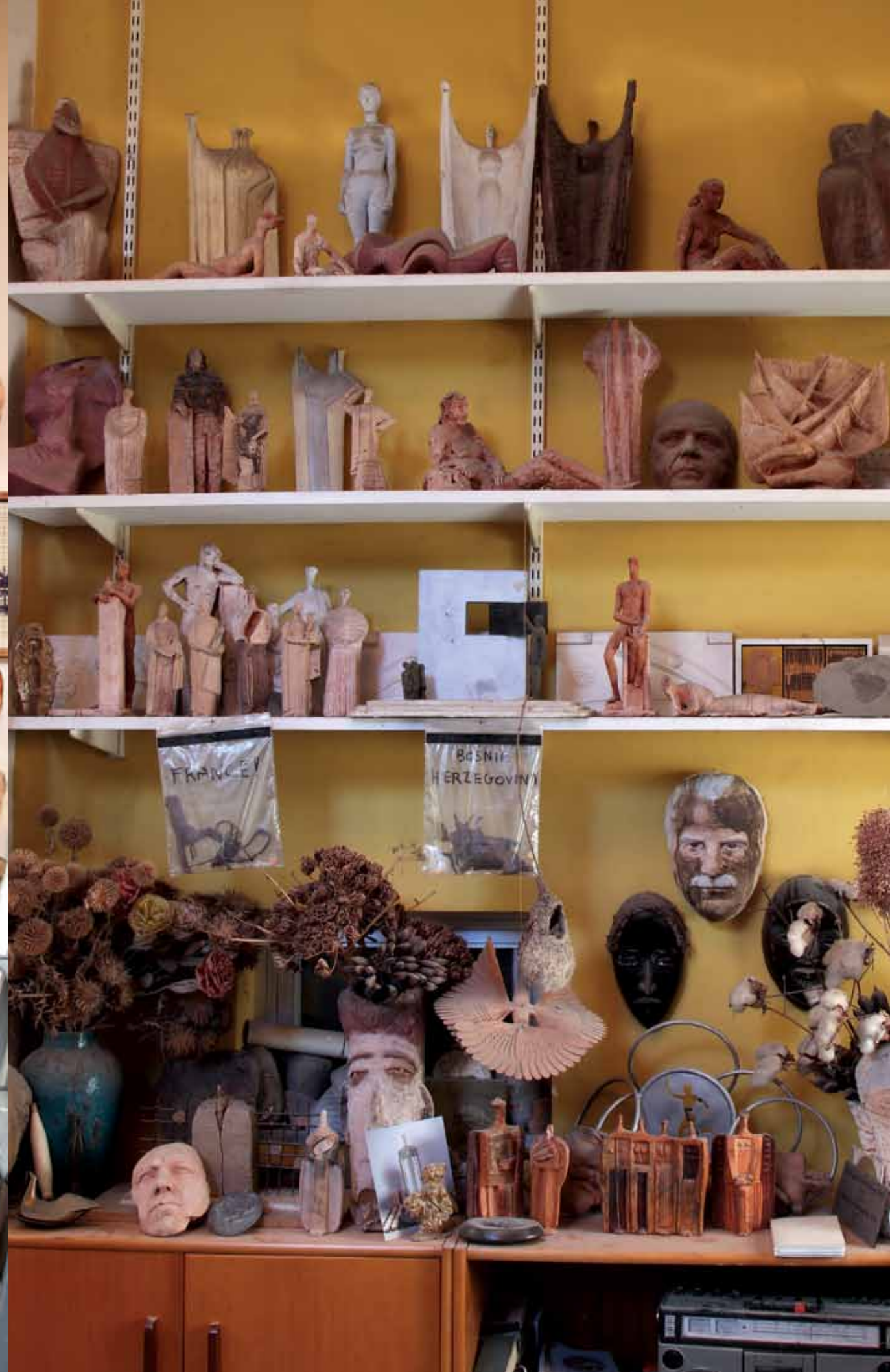

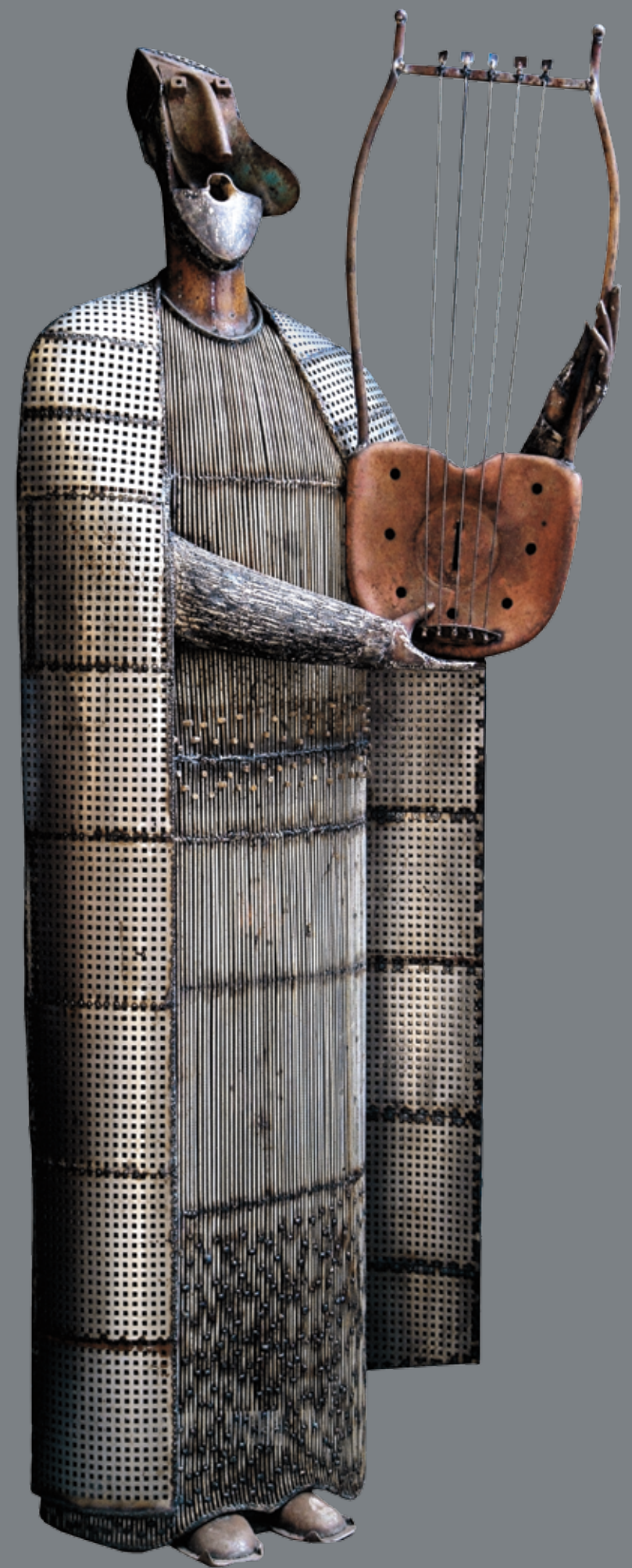

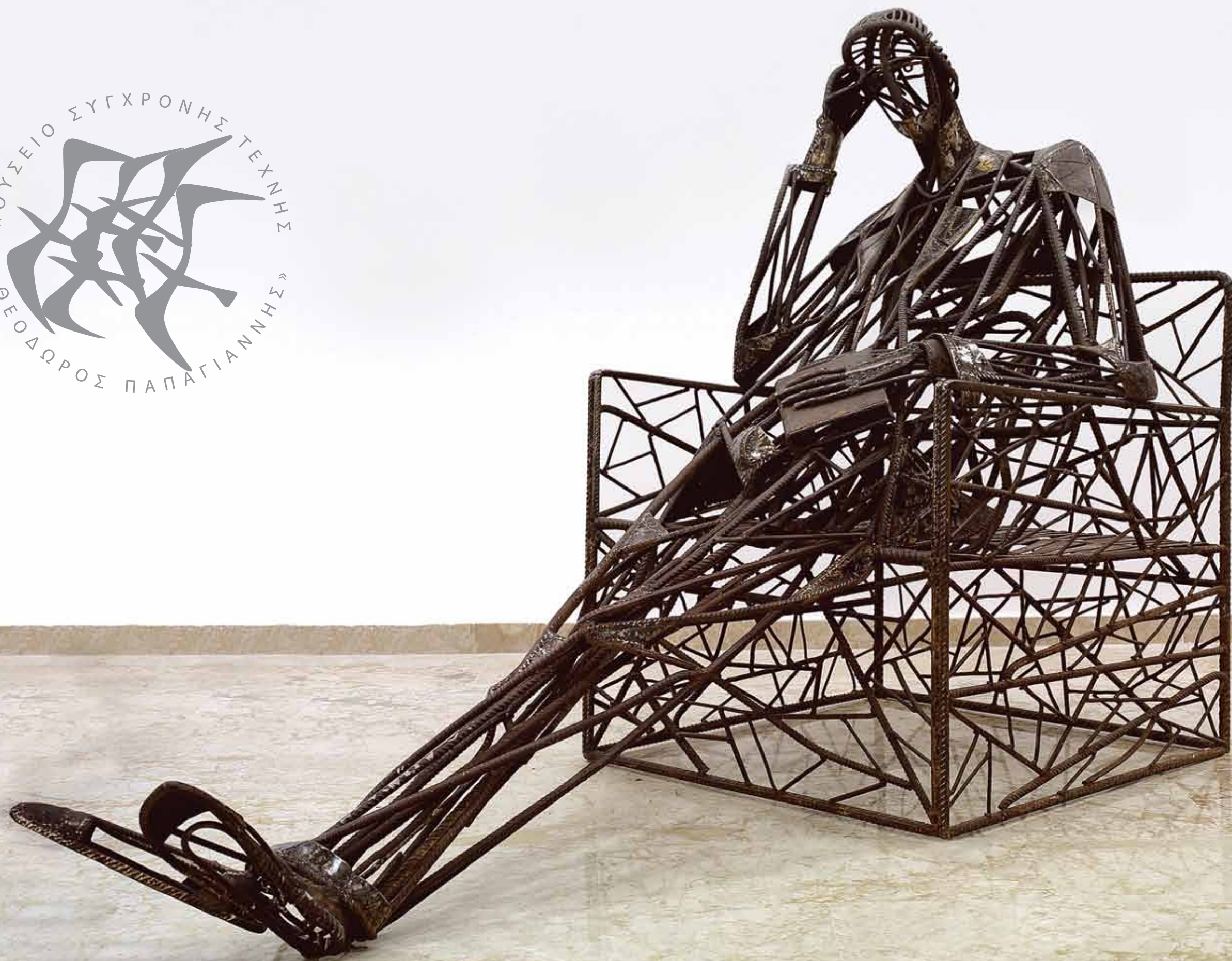

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης γεννήθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων το 1942. Σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ως υπότροφος από το 1961 ως το 1966, με δάσκαλο το Γιάννη Παππά.

Το 1967, με διετή υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ) μελέτησε την Αρχαία Ελληνική Τέχνη της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου, πραγματοποιώντας μια σειρά από ταξίδια στην Αίγυπτο, την Μικρά Ασία, την Κύπρο, την Κάτω Ιταλία και τη Σικελία.

Το 1970 διορίστηκε βοηθός Καθηγητής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας δίπλα στο δάσκαλό του Γιάννη Παππά.

Το 1974 συνδημιουργεί με 24 συναδέλφους του, το Κέντρο Εικαστικών Τεχνών (Κ.Ε.Τ.). Το 1981-1982 μετεκπαιδεύτηκε στην Ecole Nationale des Arts Appliqués et des Métiers d' Art στο Παρίσι, στα νεότερα υλικά της γλυπτικής και τις τεχνικές της. Το 1996-1997, με εκπαιδευτική άδεια έξι μηνών, επισκέφθηκε την Αμερική για να μελετήσει εκπαιδευτικά προγράμματα και οργάνωση εργαστηρίων γλυπτικής των Σχολών Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ανταλλαγών του Προγράμματος Erasmus, συνδιοργανώνει τακτικά Workshops με την Σχολή του Βερολίνου, της Brera και της Bologna. Εδώ και μία εικοσαετία πρωτοστατεί στη διοργάνωση Συμποσίων Γλυπτικής σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και της Κύπρου, αφήνοντας μεγάλου μεγέθους γλυπτά, σε δημόσιους χώρους. Τα γλυπτά δημιουργούνται επιτόπου.

Έχει πραγματοποιήσει 30 ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πάρα πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Μνημειακά γλυπτά του βρίσκονται τοποθετημένα σε ιδιωτικούς χώρους, σε μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Έχει φιλοτεχνήσει πολλές προτομές και ανδριάντες σημαντικών προσωπικοτήτων, καθώς και πολλά μετάλλια, νομίσματα και μεγάλες γλυπτικές συνθέσεις, τοποθετημένες σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους.

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία σε διάφορους διαγωνισμούς που συμμετείχε, με τελευταίο το πρώτο βραβείο στο διεθνή διαγωνισμό για ένα γλυπτό στο Αεροδρόμιο του Σικάγο.

Με το έργο του έχουν ασχοληθεί επανειλημμένα ο ημερήσιος και ο περιοδικός τύπος καθώς και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ο Θ.Παπαγιάννης είναι σήμερα ομότιμος καθηγητής γλυπτικής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Ανακηρύχθηκε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο τμήμα Πλαστικών Τεχνών. Το 2009 δημιούργησε το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης". Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Theodoros Papayannis was born in Ellinikon of Ioannina in 1942. He studied at the School of Fine Arts as a scholarship student from 1961 to 1966, with Yannis Pappas as his teacher.

In 1967, with a two-year scholarship of the State Foundation of Scholarships (IKY), he pursued the study of Ancient Greek Art in Greece and the wider Mediterranean area, effecting a series of travels in Egypt, Asia Minor, Cyprus, Southern Italy and Sicily.

In 1970 he was appointed Assistant Professor at the School of Fine Arts of Athens, next to his teacher, Yannis Pappas.

In 1974 he co-organized with other 24 colleagues the Center for Visual Arts (KET). In 1981-1982 he pursued further training in Ecole Nationale Des Arts Appliqués et des Métiers d' Art in Paris, in the latest materials and techniques of sculpture. In 1996-67, while on a six-month sabbatical, he visited the US in order to acquaint himself with the educational programs and the setting-up of sculpture studios at the School of Fine Arts of New York.

In the line of educational exchanges of the Erasmus Program, he has co-hosted frequent workshops at the School of Berlin, Brera and Bologna.

For over twenty years he has been leading in the setting up of Sculpture Symposia in different cities of Greece and Cyprus, creating and leaving behind large scale sculptures in public places. Those sculptures were created on site.

He has organized 30 individual exhibitions and has participated in multiple group exhibitions in Greece and abroad.

Monumental sculptures of his are located in private areas, museums and private collections, both in Greece and abroad.

He has sculpted busts and statues of prominent personalities as well as many medals, coins and large sculptural compositions placed in public and private spaces.

He has been awarded with many prizes in different competitions that he participated; his last one was the first prize in the international competition for a sculpture at the Chicago Airport.

Daily press, periodicals and mass media have repeatedly commented on his work, in Greece as well as abroad. Theodoros Papayannis is today Professor Emeritus of Sculpture in the School of Fine Arts. He was proclaimed also Emeritus Professor of the University of Ioannina, in the Department of Plastic Arts. In 2009 he created the Museum of Contemporary Art "Theodoros Papayannis". He lives and works in Athens.

Σχεδιασμός έκδοσης & καλλιτεχνική επιμέλεια
Πέτρος Ζαμπέλης

Γραφιστική επεξεργασία - DTP
Νίκος Ιωαννίδης

Κείμενα
Άγγελος Δεληβορριάς, Θεόδωρος Παπαγιάννης, Μάνος Στεφανίδης
Αναστασία Λαζαρίδου, Ιωάννα Αλεξανδρή

Μεταφράσεις
Αλεξάνδρα Κατσίλα

Φωτογραφίες
Κωνσταντίνος Ιγνατιάδης - Άγγελος Πανάγου - Στέφανος Πάσχος

Εκτύπωση & βιβλιοδεσία
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΒΕΕ

Γενική Διαχείριση
Νίκος Παπαγιάννης

Art director
Petros Zambelis

Graphic design - DTP
Nikos Ioannides

Texts
Angelos Delivorrias, Theodoros Papagannis, Manos Stefanidis
Anastasia Lazaridou, Ioanna Alexandri

Translations
Alexandra Katsila

Photographs
Konstantinos Ignatiadis - Aggelos Panagou - Stefanos Paschos

Printing & binding
ANTONIADIS ABEE

General Management
Nikos Papagiannis